הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקכד תקכה תקכו

לְהַכּוֹת כַּף עַל יָרֵךְ, וְלֹא מְטַפְּחִין לְהַכּוֹת כַּף עַל כַּף, וְלֹא מְרַקְּדִין, וְלֹא (א) דָּנִין, וְלֹא מְקַדְּשִׁין, וְלֹא כּוֹנְסִין, וְלֹא מְיַבְּמִין, וְלֹא מְגָרְשִׁין, וְלֹא חוֹלְצִין, וְלֹא מַקְדִּישִׁין, וְלֹא מַחֲרִימִין, (ג) וְלֹא מַפְרִישִׁין תְּרוּמָה וּמַעַשְׂרוֹת. הַגָּהּ: וְדִין פִּדְיוֹן הַבֵּן, כְּדִינוֹ בְּשַׁבָּת כָּךְ דִּינוֹ בְּיוֹם טוֹב, (ד) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן של״ט סָעִיף ד׳: ב [ב]שְׁכִיב מְרַע דְּתַקִּיף לֵיהּ עָלְמָא טוּבָא, שָׁרִי (ג) לְגָרֵשׁ אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת:

ב צִיַּנְתִּיו לְעֵיל סִימָן של״ט (ס״ד).

תקכה דִּין הַלְוָאָה בְּיוֹם טוֹב. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]הַלְוָאַת יוֹם טוֹב (ב) נִתְּנָה (א) לִתָּבַע בְּדִין (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש״ז (ג) סָעִיף י״א): ב [ב]גַּבָּאֵי צְדָקָה (ד) גּוֹבִין מֵהַחֲצֵרוֹת בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל (ה) לֹא יַכְרִיזוּ כְּדֶרֶךְ שֶׁמַּכְרִיזִין בְּחֹל אֶלָּא גּוֹבִין בְּצִנְעָא וְנוֹתְנִים לְתוֹךְ חֵיקָם, וּמְחַלְּקִים לְכָל שְׁכוּנָה וּשְׁכוּנָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ:

א גְּמָרָא שַׁבָּת קמ״ח (ע״ב) וּכְרַבָּה, טוּר בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (שם ד״ה רבה) וְכֵן פָּסַק רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ (הכ״ה). ב טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (שם הכ״ו) וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד שֶׁהוּא יְרוּשַׁלְמִי וּבְרַיְיתָא בְּמַסֶּכֶת דְּמַאי (ירושלמי פ״ג ה״א, תוספתא פ״ג ה״כ).

תקכו דִּין מֵת בְּיוֹם טוֹב. וּבוֹ י״ב סְעִיפִים:

א [א]מֵת הַמֻּטָּל לְקָבְרוֹ, אִם הוּא בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן (א) (לֹא יִתְעַסְּקוּ בּוֹ (א) יִשְׂרָאֵל (ב) וַאֲפִלּוּ יַסְרִיחַ וְאִי אֶפְשָׁר בַּעֲמָמִין, (ג) אֲבָל) יִתְעַסְּקוּ בּוֹ (ג) [ב] עֲמָמִין [ב]אֲפִלּוּ מֵת בּוֹ בַּיּוֹם (ד) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ד״ש), (ה) * וַאֲפִלּוּ אִם

א מֵימְרָא דְּרָבָא בֵּיצָה ו׳ (ע״א). ב טוּר בְּשֵׁם אָבִיו הָרֹא״ש (פ״א סי׳ ה), וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן (ג. ד״ה אמר) דַּאֲפִלּוּ מַר זוּטְרָא שָׁרִי אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי, וְהָא דְּאָמַר וְהוּא דְּאִשְׁתַּהִי, קָאֵי אַיּוֹם טוֹב שֵׁנִי דְּמִתְעַסְּקִים בּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בַּאֵר הֵיטֵב

א (א) דָּנִין. כָּתַב הַטּוּר וְכֻלָּן אִם עֲשָׂאָן בֵּין שׁוֹגְגִין בֵּין מְזִידִין מַה שֶּׁעָשׂוּ עָשׂוּי עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן טַ״ז (סק״א): ב (ג) לְגָרֵשׁ. פֵּרוּשׁ שֶׁהַגֵּט נִכְתַּב בְּעֶרֶב שַׁבָּת:

א (א) לִתָּבַע. כָּתַב מַהֲרַ״ם מִלּוּבְלִין הַתּוֹקֵעַ כַּפּוֹ לַחֲבֵרוֹ בְּיוֹם טוֹב לִפְחֹת לוֹ מֵחוֹבוֹ, דְּחַיָּב לְקַיֵּם דְּבָרָיו, וּפָשׁוּט הוּא וְאֵין רָאוּי לְקָנְסוֹ, עַיֵּן שָׁם סִימָן ע״ב:

א (א) יִשְׂרָאֵל. וְעַל יְדֵי קָרָאִים נָמֵי אָסוּר מִשּׁוּם ׳לִפְנֵי עִוֵּר׳. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] עֲמָמִין. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן כ״ו שֶׁמַּתִּיר לְטַהֵר הַמַּת וְאִי אֶפְשָׁר לְקָבְרוֹ כְּשֵׁשׁ חֲשֵׁשׁ שֶׁיַּסְרִיחַ, דְּלַהֲשִׁימוֹ בְּאָרוֹן הָוֵי כְּמִקְצָת קְבוּרָה עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּרַדְבַּ״ז חֵלֶק (ב׳) [א׳] סִימָן תק״ז שֶׁפָּסַק שֶׁהַטָּהֳרָה יִהְיֶה שֶׁיִּשְׂרָאֵל יַשְׁלִיךְ הַמַּיִם וְהָאֵינוֹ יְהוּדִי יִרְחַץ, וּבַסּוֹף אַחַר שֶׁיְּסַלֵּק הָאֵינוֹ יְהוּדִי יָדוֹ יַשְׁלִיךְ הַיִּשְׂרָאֵל מַיִם עַל

(ג) עֲמָמִין. אִם צָרִיךְ לְהוֹלִיכוֹ לְעִיר אַחֶרֶת רָחוֹק מִמַּהֲלַךְ יוֹם אֶחָד וְיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סָעִיף י״ח. וְיָתֵר דִּבְרֵי הַסִּימָן עַד סוֹפוֹ מְבֹאָר לְעֵיל בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת בְּסִימָן של״ט סָעִיף א׳ עַד סָעִיף ה׳, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה וּבֵאוּר הֲלָכָה טַעַם כָּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים וּפְרָטֵיהֶן וְשַׁיָּךְ גַּם לְעִנְיַן יוֹם טוֹב: (ג) וְלֹא מַפְרִישִׁין תְּרוּמוֹת וּמַעַשְׂרוֹת. וְהוּא הַדִּין חַלָּה. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תק״ו סָעִיף ג׳ וד׳ שָׁם מְבֹאָר פְּרָטֵי הַדִּין: (ד) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן של״ט סָעִיף ד׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם מְבֹאָר דִּבְדִיעֲבַד מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי:

א (א) הַלְוָאַת יוֹם טוֹב. הַיְנוּ (א) שֶׁהִקִּיף לוֹ הַחֶנְוָנִי מִינֵי מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה: (ב) נִתְּנָה לִתָּבַע וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּזְקָקִים לוֹ בְּבֵית דִּין אַחַר הַיּוֹם טוֹב אִם מְסָרֵב לִפְרֹעַ. (וְהָרְבוּתָא הוּא מִשּׁוּם דְּאִיכָּא מַאן דְּאָמַר בַּגְּמָרָא (שבת קמח:) דִּסְבִירָא לֵיהּ דִּבְדִין אֵינוֹ יָכוֹל לִתְבֹּעַ אֶלָּא בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ, דְּאִם יִהְיֶה נִתָּן לִתָּבַע אָתֵי לְמִכְתַּב, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא קַיְמָא לָן הָכִי אֶלָּא כְּאִידָךְ מַאן דְּאָמַר דְּאִם לֹא יָכוֹל לִתְבֹּעַ לֹא יִתֶּן לוֹ מִתְּחִלָּה וְיִמָּנַע עַל יְדֵי זֶה מִשִּׁמְחַת יוֹם טוֹב): (ג) סָעִיף י״א. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם מְבֹאָר לְעִנְיַן שַׁבָּת דְּיִזָּהֵר מִלּוֹמַר לְשׁוֹן הַלְוָאָה (ג) אֶלָּא יֹאמַר תֶּן לִי, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן יוֹם טוֹב. וְעַיֵּן שָׁם בַּהַגָּ״הּ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה דְּכָל הַדִּינִים שַׁיָּךְ גַּם לְכָאן. וְכֵן מַה שֶּׁפָּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּהַלְוָאַת יוֹם טוֹב נִתְּנָה לִתָּבַע (ג) הוּא הַדִּין דְּהַלְוָאַת שַׁבָּת נִתְּנָה אַחַר כָּךְ לִתָּבַע: ב (ד) גּוֹבִים וְכוּ׳. הַיְנוּ מִינֵי מַאֲכָל וּמַשְׁקֶה: (ה) לֹא יַכְרִיזוּ וְכוּ׳. דְּאַף דְּמֻתָּר לְהַכְרִיז עַל דְּבַר מִצְוָה כַּנַּ״ל בְּסִימָן ש״ו סָעִיף י״ב, (ד) שָׁאנֵי הָכָא דְּאֶפְשָׁר בְּצִנְעָא:

א (א) לֹא יִתְעַסְּקוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל. דְּאֵין (א) מִצְוָה שֶׁל קְבוּרָה דּוֹחָה עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה דְּיוֹם טוֹב. וְגַם עַל יְדֵי (ג) קָרָאִי״ם וַאֲפִלּוּ אִם נַעֲשֶׂה עוֹבֵד כּוֹכָבִים אָסוּר, דְּהָא יִשְׂרְאֵלִים הֵם וּמְצֻוִּים וְאִיכָּא מִשּׁוּם ׳לִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל׳ (ויקרא יט יד): (ב) וַאֲפִלּוּ יַסְרִיחַ. כְּגוֹן שֶׁמֻּנָּח מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אוֹ שֶׁהוּא יְמוֹת הַחַמָּה. (ג) וַאֲפִלּוּ הָיָה יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן עֶרֶב שַׁבָּת שֶׁעַד יוֹם רִאשׁוֹן אִי אֶפְשָׁר לְקָבְרוֹ, וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים מַנִּיחִים לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּיוֹם אֵידָם, שֶׁעַל כָּרְחָךְ יְהֵא מֻנָּח עַד יוֹם שֵׁנִי, אָסוּר גַּם כֵּן עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל: (ג) אֲבָל יִתְעַסְּקוּ בּוֹ עֲמָמִין. וְאִם חָל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן בְּעֶרֶב שַׁבָּת (ד) וּבֵית הַקְּבָרוֹת רָחוֹק מִן הָעִיר יוֹתֵר מִמַּהֲלַךְ יוֹם וְלֹא יַגִּיעוּ הָעַכּוּ״ם שָׁם עַד לְמָחָר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, אָסוּר וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ג׳, אֶלָּא יִקְבְּרוּהוּ עַל יְדֵי עַכּוּ״ם בְּעִירוֹ וּלְאַחַר שַׁבָּת יוֹצִיאוּהוּ וְיוֹלִיכוּהוּ לְבֵית הַקְּבָרוֹת, אוֹ יַנִּיחוּהוּ בְּאָרוֹן וְיַחְמְרוּהוּ בַּחֵמָר וּבַזֶּפֶת עַל יְדֵי עַכּוּ״ם כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא רֵיחוֹ נוֹדֵף וּלְאַחַר שַׁבָּת יוֹצִיאוּהוּ וְיִקְבְּרוּהוּ: (ד) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ד״ש. לְעִנְיַן עֲבָדִים אִם מִתְעַסְּקִין עַל יְדֵיהֶם: (ה) וַאֲפִלּוּ אִם יְכוֹלִין לְהַשְׁהוֹתוֹ וְכוּ׳. עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואפילו):

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * וַאֲפִלּוּ יְכוֹלִין לְהַשְׁהוֹתוֹ עַד לְמָחָר. הָרַב יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״א סי׳ י) כָּתַב דִּבְמָקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג יֵשׁ לְהַחְמִיר וְלָחֹשׁ לְרַבְּוָותָא דְּלֹא שָׁרִי בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עֲמָמִין אֶלָּא אִם כֵּן בְּאִישְׁתַּהִי אוֹ שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לִשְׁהוֹת אוֹ מֵחֲמַת חֹם וְנִפּוּחַ, וְהוּא מִדִּבְרֵי אוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ שלא). וְכָתַב עוֹד דִּלְפִי סְבָרָא זוֹ בְּתִינוֹק מֵת אֲפִלּוּ בְּאִישְׁתַּהִי נָמֵי אֵין לְקָבְרוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן עַל יְדֵי עֲמָמִין דִּבְשַׂר יֶלֶד אֵין מִתְקַלְקֵל כָּל כָּךְ מַהֵר, גַּם אֶפְשָׁר לְהַנִּיחוֹ בְּמַרְתֵּף קַר, גַּם אֵין שַׁיָּךְ גַּבֵּיהּ כָּל כָּךְ שֶׁהוּא מִתְבַּזֶּה בֵּין הַחַיִּים כְּמוֹ בְּמֵת גָּדוֹל עַיֵּן שָׁם, וְהָעְתִּיקוֹ בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד), וְכֵן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) הָעְתִּיק רֵאשִׁית דְּבָרָיו. וּפָשׁוּט הוּא דִּלְדִידָן דִּמְקִלִּינַן בְּמֵת גָּדוֹל אֲפִלּוּ בְּלֹא אִישְׁתַּהִי אִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּמֵת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּפָשׁוּט: (ג) וְכֵן כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א): (ג) אֵלִיָּה רַבָּה (שם) וּמַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ב): ב (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

א (א) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״א) וְהַגְּרַ״ז (ס״א): (ג) אַחֲרוֹנִים: (ג) רִיבָ״ש (סי׳ תפז) וּכְפִי שֶׁהָעְתִּיקוּ הָעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ג) וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א), וְכֵן כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בִּדְבָרָיו, וּלְשׁוֹן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בָּזֶה מְגֻמְגָּם קְצָת עַיֵּן שָׁם: (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּכַוָּנַת דִּבְרֵי הָרִיבָ״ש, וְכֵן הָעְתִּיק גַּם הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) לְדִין זֶה. וְעַיֵּן בְּרִיבָ״ש שֶׁדְּבָרָיו סְתוּמִים, וְהַיּוֹתֵר נִרְאֶה לְפָרֵשׁ בִּדְבָרָיו דְּאֵין הַקְּפִידָא דַּוְקָא בַּמָּה שֶׁהוּא רָחוֹק עַד כְּדֵי שֶׁלֹּא יַגִּיעוּ עַד שְׁקִיעָה, אֶלָּא כֹּל שֶׁהוּא רָחוֹק כָּל כָּךְ שֶׁאֵין הַיִּשְׂרָאֵל יָכוֹל לְלַוּוֹתוֹ וְיִצְטָרֵךְ לִסְמֹךְ רַק עַל הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים לֹא יִתָּכֵן לַעֲשׂוֹת כֵּן דְּשָׁמָּא יִתְעַלֵּל בּוֹ וִינַוְּלוֹ אוֹ שֶׁלֹּא יִקְבְּרֶנּוּ וּכְהַאי גַּוְנָא, וּלְפִיכָךְ מוּטָב שֶׁיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּעִירוֹ עַל מְנָת לְפַנּוֹתוֹ אַחַר יוֹם טוֹב אוֹ לַהֲשִׁימוֹ בְּאָרוֹן. וְכֵן מָצָאתִי בְּתַשְׁבֵּ״ץ חֵלֶק א׳ סִימָן כ״ב שֶׁכָּתַב שָׁם וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, שֶׁהַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה רָאוּי לָנוּ לְדוּנוֹ כְּמוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר בַּעֲמָמִין, שֶׁאִלּוּ הָיָה הַמֵּת עִמָּנוּ בָּעִיר הָיָה אֶפְשָׁר בַּעֲמָמִין שֶׁנַּעֲמֹד עֲלֵיהֶם עַד שֶׁיַּשְׁלִימוּ צְרָכָיו, אֲבָל אִם אֵינוֹ עִמָּנוּ בָּעִיר הָאֵיךְ נִסְמֹךְ עַל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא שֶׁיֹּאמְרוּ לָנוּ שֶׁיֵּלְכוּ לְקָבְרוֹ וְשָׁמָּא לֹא יִקְבְּרוּהוּ וְיִשָּׁאֵר מֻטָּל מִתְנַוֵּל בְּכָל שָׁעָה, זֶה לֹא עָלָה עַל דַּעַת שׁוּם אָדָם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְדֹחֵק לְחַלֵּק דְּהָתָם אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא הָיָה רַק הַבְטָחָה אֲבָל הָכָא מָסְרוּ אוֹתוֹ לְיָדוֹ וּלְקָחוֹ אֶפְשָׁר דְּלֹא מָרַע נַפְשֵׁיהּ דְּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁיְּנַוְּלוּ וְיִתְעַלְּלוּ בּוֹ בְּבִזָּיוֹן. מִיהוּ מִיּוֹרֶה דֵעָה סִימָן שצ״ט סָעִיף י״ד מַשְׁמַע דְּמוֹסְרִין הַמֵּת עַל יְדֵי עַכּוּ״ם, וְנִרְאֶה שֶׁהַכֹּל לְפִי הָעַכּוּ״ם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah